

Heleniana

Franček Nezdomec

SPOMINJANJE   Zdaj sploh ne vem več kdaj:
 vrtovi mlinov na veter z rožnato v ozadju.
 Tako zelo zdavnaj.
 Konjički beli so glave pobešali
 in še po jutru je trajala marsikatera noč.
 Dolgo sem odhajal
 in odšel.

Padajo dežji premalo prizanesljivi
 v ulice napredkov
 in opustošeni so moji vrtovi.
 Zdaj odhajam samo še od daleč
 ter čakam na veter, ki vratca odpre.
 Reč tako daljno:
 zdaj sploh ne vem več kje.

SOMRAK NAD   Somračni trenutek
 MILETINOM   v travnikih.
 Prinesite košare zvezd,
 roke poletja,
 ognjeni prsti se poigravajo z volno
 dremajočih jagnjičev.

Ugasnite,
 življenja enodnevnice.
 Šumoti teme pridrvijo iz gozdov,
 kresnice veselja v oknih prižgejo,
 sinjkasto bledost domačij polijejo s senco.
 Odpiranje tal spominom.
 V travah se tajajo
 sanje.
 Somrak že pada, vse niže se nagiba
 somračni trenutek nad Miletinom.

ZELENE LOKE Do neba upognjene in voda na mah se steka.
 Tako odhaja vse za pogubo zraslo,
 tudi hirave ljubezni,
 spočete včasih na stranicah sanj.
 Prekleti svoje zgubljene zmage,
 kronane s toliko trzljaji brez smisla,
 in zažgati brunarico telesa,
 ko zapoje bobneči ogenj
 ob krvotokih prvih pomladanskih neurij.

Lege potočne vzljubiti,
 stezica za dva dovolj široka
 pa komaj vidna.
 Ko se zemlja shladi,
 vrniti se odtod
 z naročjem polnim dojk in nasmehov.

KAVALKADA Je šla. Na smrt trudna. Kavalkada dni.
 In vedra pripeke so visela nad ribniki.
 Sivina neba. Trhlenih razpel umiranje v nji.

In pot je peljala. Kot tolikokrat že.
 Kot tolikokrat že je padla nanjo senca.
 Deklica je imela. Rdeče krilce in jok.
 In v drhteči želji spominčice iz venca.

Besede so se stekle po plehkem okusu daljav.
 (Zgrešile so pot kje v pokrajinah čreslovih.)
 Stečišče beline. Temneči dol.
 Kje sva se srečala.
 (Ne, ne smeš se jokati. Jaz tiho odšel bom.)

Potem pa dir avgustov. (Ni nam bil jasen rok.)
 Loko je splavil dež. Pod krivdo upognjeno.
 In rosa. Luna. Mlačen val. Tiho sem odhajal.
 (Rdeče krilce in jok.)

Jezdeci blede. Pot skozi pokrajino.
 V marogah so jezdili. Tisti obtolčeni dnevi.
 In še toliko luž.

Ta pa je bil poslednji.

31. 8. 1946

IZVID
IZ POMLADI
LETA IKS

Stopila si vame
čudovita da se izreči ne da
praznine v hipu več nikjer
spet sem bil jaz 28. 3. leta iks — 2
toda taval sem še od tega in se dušil
preveliko življenjskosti za en sam trenutek
porazna resničnost lepote
Večer v družbi
pa sem iz dlani desnice vdihaval tvojo dišavo
na ustnicah čutil tvoj vrat
na urezu balzam tvojih prstov
in pred očmi ah
pred očmi košutjo konturo tvojega telesa
Večkrat sem prišel
do prepričanja ne bolj ni več mogoče
pa je pa je pa je

Ni več v meni strateško važnih višav boja
niti onstranskih razlogov za stoično veselje
odkar sem spoznal bolnišniško grozo brez-tebe-obstajanja
ah spet živiš v meni
in jaz živim iz tebe in s tabo
v najmanjši žilici telesa te občutim
mojim mislim dajaš zalet in smer
kakor da sploh nisem psihološko komponiran
samo tista potreba besed v tihoti zate litih
jezik čist in jasen
zenice reagirajo vidijo stvari kakršne so
Slišim v sebi srečno nesrečnost svojega plamenjenja
živeti ne samo iz nje in z njo reče pa tudi zanjo
Ko se vrneš bova požigala
požigala bova skupaj odvečnost besed
najbrž ne bo šlo brez požigalščine
potem pa nekoč betežen od težnosti bom napisal pesem kako gori poezija
Nogavice si pač bova na srečo obuvala kje drugje
in reči sploh lahko imenujeva z drugimi pravimi imeni
in gladino olajšave razgrneva kar najdlje v svojih dušah
pred utrujenostjo bova organizirala rožnato vijoličaste pobege
ne v narkotična stanja
pač pa v čudodelne kotičke zelenega vetra
ki tako neopazno zna detragizirati

kar je ostalo tragike po bogovih
 ali pa kdaj tudi k virom samo po tvoji zaslugi tako utripajoče krvi
 kamor nikdar več
 ne bo stopila noga melanholije
 kar namah nepričakovano se bova odpravljala iz sivine
 smer Pitkovice ali pa smer Soči
 držala se bova kakor pač bo šlo nikakor pa v dve gube
 in zdržala bova tudi petdesetletnico
 če pa se le bo iz obzira do mene
 malce omehčala prejle navedena poraznost
 Z: v mejah norme — samo še en tvoj nasmeh
 prej ko odideš

TESTAMENT
 Z VEČ
 ALTERNATIVAMI

Misli si da me nisi srečala na vogalu ne tiste ne kakšne druge ulice
 da me ni nikdar oskrunila kapljica tvoje krvi
 da mi daleč na morju nisi posvetila še tako kratkega spomina
 misli si da ti nisem povzročil nobene noči brez spanja
 da ti niti z vrstico nisem označil zakaj še živim
 misli si da si neizmerno srečna prav zaradi vsega tega

KAJ DELAŠ TU

ali pa si misli da sva se srečala na kaj jaz vem koliko že vogalih
 misli si da imava skupaj svet kamor nihče ne more pa ne sme
 da v tem svetu vse zeleni tudi daleč od pomladi
 in vrednote v njem da izkazujejo čisto drugačno plačilno bilanco
 kakor v svetu ki nas drži v volčjih krempljih mašinerije navade

PAČ NAKUPOVAT GREM

IN SE MI JE ZAHOTELO

TE SREČATI SKUPAJ Z VSEM

KAR JE TVOJA DUŠA ČEPRAV TELO

misli si včasih zakaj me ne vzame hudič pa spet da je z mano
 pravzaprav kar zanimivo in hecno verjetno prav zaradi tiste
 neprevidljivosti koncev

misli si da tista obmorska kamenčka nekaj simbolizirata ali pa da
 nasprotno spadata na neki grob kot po navadi starih praških židov
 misli si da tvoj nasmeh nikjer ne more cveteti s čudovitejšimi cveti
 kot je globoko v meni in da pogled tvojih oči prižiga tam na najbolj
 enkratno način nove in nove trse zelenosti

misli si da mislim z isto glavo kakor ti
 kajti sem že zdavnaj mnogo bolj ti kot jaz

PA TE LJUBI SREČA

DA SI ME SREČAL

ali pa si misli da v meni ni koščka pameti sposobnosti zatreti
 v sebi tako nepremišljeno poplavo čustva
 da se preveč trpno in celo z nekako kričečo samotrpinčevsko gesto
 prepuščam moči ki v resnici najbrž sploh ni tako močna
 misli si da bi me bilo treba vreči malo ven na mraz da se ohladim

VČASIH JE SREČI
 NUJNO MALCE POSTREČI
 SLEPA JE
 BAJE

misli si da se ne bova več srečala na nobenem vogalu da sem izginil
 da sem usahnil

od premočne pomladi

ali pa si misli da sva sama sredi dišeče lupine na koncu sveta pod
 Loreto

misli si da sva se nenadoma poljubila enkrat za vselej

misli si da sem umrl in sem zdaj samo še v tebi

ali pa si misli da se nisva nikdar poljubila

pa sem umrl

NE VEVA
 NE URE NE DNEVA

VSA OD TRAV BOŠ Sedim in zaman poskušam (23. 9.) preluknjati praznino
 vsaj z besedo molka
 peljem se (peljejo me) z devetinpetdesetko
 duše in duha ni doma
 toda samo do vogala V jelšah tam se čudo zgodi
 jaz pa naenkrat ponovno pozdravim v sebi tista svoja stara znanca (verz 4.)
 po pločniku k trgovini Snaga greš (14,30) ti
 sijaj se širi povsod močan sijaj od tebe predvsem iz tvojih oči
 čeprav ljudje naokrog hlinijo kakor da se prav nič ne godi
 ostajam v risu sijaja četudi me peljejo (z devetinpetdesetko)
 za roko te držim ter si želim da bi bil loka po kateri greš
 košuta deklič
 strašil bi te (nerad) da boš zazelenela ponekod bi proti tebi celo pomolil
 krtino pokazal bi ti kako čista je lahko glina in kako brez konca je tisto kar
 ne more umreti
 ne z mano (bo potlej v tebi)
 ne s tabo (lepota ni podrejena smrti)
 pa kako nezakonsko nežen in ohlajujoč zna biti dotik trav
 prej ko oddajo zadnji omamni vonj
 in s tem vsem bi ti rad dokazal da nemočvirnata loka ti od vsega

najmanj lahko škoduje
 Nekaj na tebi res obtiči (je obtičalo)
 prideš na primer domov pa mamica ostrmi
 Kje si se tako orosila hčerka moja kdaj se boš ti že s pametjo srečala
 (ti pa se z njo v resnici srečuješ mnogo pogosteje kot bi bilo primerno
 tvojemu pojavu)
 tako ganljivo boš hlinila da sploh ne more biti govora o orositvi
 da bi ji že prišlo kaj na misel če ne bi pač bila mamica
 Ampak res je orositev
 samo da čisto posebne vrste
 travo pokosijo in loko napravijo plovno
 in iz sena meso in iz mesa gnoj
 in ribe bodo (3. tisočletje) plule in potem tudi njihov rod bo za vselej zginil
 orositev pa bo še vedno trajala
 kljub ostrmevanju mamic in naprej-peljanju devetinpetdesetk
 Deklič košuta si
 ki bosopeta čez loko teče
 ti čezme tečeš
 jaz pa pišem
 kajti zdaj
 ni več praznine

Pesmi so nastale v letih 1945—1951